

Motion till riksdagen 2005/06:Bo230

av **Gustav Fridolin (mp)**

Lex Stockholm

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning för hyresmarknaden enligt vad som i motionen anføres.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om utredning av kommunal förmedling av andrahandslägenheter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om behovet av större grepp för att öka bostadsbyggandet i områden i Sverige med stor bostadsbrist.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om en lagstiftning som garanterar alla rätten till en bostad.

Motivering

Bostadssituationen i de stora städerna har kapsejsat. Den svarta marknaden växer lavinartat, priserna skjuter i höjden och det är en omöjlighet för den som saknar rätt kontakter eller mycket pengar att få en lägenhet centralt i någon av de svenska storstäderna. Särskilt illa är det i Stockholm där man med fog kan hävda att innerstaden håller på att förvandlas till ett rikemansghetto. Givetvis är inte detta hållbart. Människor från andra delar av EU som flyttar till Stockholm blir chockade över hur dåligt bostadsmarknaden fungerar. Människor pressas till rent kränkande saker för att få någonstans att bo. Unga som vill flytta hemifrån finner det omöjligt på grund av bostadssituationen. Studenter som fått plats på universitetet i huvudstaden tackar nej mot bakgrund av problem med boendet. Medan andra städer i Europa medvetet satsar för att innerstaden ska rymma olika sorters människor blir innerstaden i främst Stockholm helt homogen.

Situationen är nu så akut att det finns behov av en särskild lag, en lex Stockholm. En sådan lag bör innehålla två delar. För det första ska privata fastighetsägare tvingas låta tre fjärdedelar av de lägenheter som blir lediga gå igenom den kommunala hyreskön. För ett decennium sedan kunde man flytta

Fel! Okänt namn på

in till Stockholm därför att man var rik nog att köpa en bostadsrätt, hade rätt vänner eller ställde sig i bostadskön. Med tanke på att det står 70 000 personer i kö och att den kommunala bostadsförmedlingen i Stockholm idag bara förmedlar några tusen lägenheter per år blir det uppenbart att det tredje alternativet idag är helt uttraderat. Bara den med pengar eller kontakter får möjlighet att flytta till de svenska storstadsområdena. En sådan här lag vilar på en stadig moralisk grund. Äger man en fastighet centralt i en storstad har man inte bara rättigheter utan också skyldigheter och ett ansvar gentemot den stad man verkar i. Att låta merparten av sina lägenheter gå igenom den kommunala bostadskön borde därför vara självklart. Även i fortsättningen ska den som äger en fastighet givetvis ha rätten att undanta lägenheter till sin familj. Denna del av lagstiftningspaketet som behövs på hyresmarknaden bär stora likheter med den bostadsanvisningslag som gällde fram till 1993. I bostadsutskottets betänkande (2002/03:BoU7) som behandlade ett liknande krav från undertecknade hänvisar till det kommunala bostadsförsörjningsansvaret som infördes 2000. Bostadsutskottets majoritet menar då att det har gått för kort tid för att dra några slutsatser kring bostadsförsörjningsansvarets effektivitet. Det må så vara, men alla kan konstatera att situationen på bostadsmarknaden för närvarande är ohållbar och att bostadsförsörjningsansvaret måste kompletteras med andra, radikalare åtgärder. En sådan åtgärd, mot vilken bostadsutskottets majoritet föregående år saknade hållbara argument, är en lex Stockholm enligt ovan.

Den andra delen av lex Stockholm handlar om behovet av krafttag mot svarthandeln. En lag som föreskriver enligt ovan ropar särskilt efter ännu mer åtgärder mot svarthandeln. Ett lex Stockholm-paket bör därför innehålla att fastighetsägaren ges ett större ansvar. Tidigare hade vi hårda lagar mot svarthandel med lägenheter, men lagarna blev oftast verkningslösa då någon givetvis redan hade flyttat in i en lägenhet när det upptäcktes att det inte hade gått rätt till. Då var det inte läge att vräka någon. Istället bör en framtida lagstiftning fokusera på fastighetsägarens roll. Om svarthandel uppdrag ska fastighetsägaren tvingas böta det hyresbelopp som dragits in på felutyrda lägenheter.

En annan åtgärd med möjlighet att förstärka den kommunala bostadsförmedlingen vore att ge möjlighet till att låta hyra ut andrahandslägenheter. Detta hade också kunnat få positiva konsekvenser i form av en mer ordnad bostadsmarknad, färre fall av ockerhyror och ett mer reglerat förfarande mellan uthyrare och hyreskonsument. Därför borde man låta utreda frågan om att ge de kommunala bostadsförmedlingarna möjlighet att sköta uthyrningen av lägenheter i andra hand.

I bostadsutskottets ovan nämnda betänkande (2002/03:BoU7) understryker utskottsmajoriteten, som svar på de krav som förts fram om reglerad bostadsanvisning, vikten av ett ökat byggande för att lösa bostadsbristen. Om detta råder full enighet. Ett alltför stort lappande med olika mindre regelförändringar och regelförenklingar samt investeringsstöd, momsändringar och andra bidrag kan verka i kontraproduktiv riktning genom att försvåra översikten kring hur bostadsmarknaden fungerar. För att lösa detta problem kan större grepp från statens sida vara nödvändiga. Det går att konstatera att sist vi hade

Fel! Okänt namn på

problem i den storleksordning vi nu står inför sjösattes det så kallade miljonprogrammet. Det är inte säkert att vi inte står i behov av liknande projekt idag. Ett lex Stockholm-paket skulle kunna vara en välkommen del i ett större grepp för att öka byggandet och bryta bostadsbristen.

Sedan kraven på lex Stockholm och en rättvis bostadsförmedling fått alltmer stöd har regeringen aviserat att man tittar på den typen av lösningar för bostadsmarknaden. En bostadssamordnare har också tillsatts. För att göra direktiven till en sådan samordnare tydliga och nå aviserat resultat skulle ett riksdagstillkännagivande markera en tydlig riktning. Ett sådant borde också klart innehålla ett krav på att politiken och juridiken utgår från att alla människor har rätt till en bostad och att det är samhällets ansvar att se till att den rätten blir verklig för alla.

Stockholm den 29 september 2005

Gustav Fridolin (mp)